

Opinia Komitetu Regionów w sprawie „Samorząd lokalny i regionalny w Rosji a rozwój współpracy UE-Rosja”

(2005/C 71/03)

KOMITET REGIONÓW

Uwzględniając decyzję Prezydium z dn. 19 marca 2004 r. powierzającą Komisji ds. Stosunków Zewnętrznych zgodnie z art. 265 ust. 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską sporządzenie opinii z inicjatywy własnej w sprawie samorządów lokalnych i regionalnych w Rosji oraz rozwoju współpracy pomiędzy UE i Rosją;

Uwzględniając oświadczenie Prezydenta Federacji Rosyjskiej Władimira Putina na dorocznym spotkaniu rosyjskich urzędników federalnych z czołowymi przedstawicielami środowisk biznesowych oraz samorządów lokalnych i regionalnych z dnia 1 lipca 2004 r. ustanawiające podstawę rozwoju ciągłego dialogu pomiędzy rosyjskimi władzami lokalnymi i regionalnymi a władzami lokalnymi i regionalnymi w Unii Europejskiej;

Uwzględniając spotkanie na szczycie UE-Rosja z dnia 21 maja 2004 r.;

Uwzględniając protokół dołączony do Układu o partnerstwie i współpracy (PCA) podpisany przez Unię Europejską i Rosję dnia 27 kwietnia 2004 r. rozszerzający porozumienie na dziesięć nowych Państw Członkowskich od dnia 1 maja 2004 r.;

Uwzględniając Komunikat COM(2004) 106 final z dnia 10 lutego 2004 r., w którym Komisja proponuje środki poprawy skuteczności stosunków UE z Rosją;

Uwzględniając raport Parlamentu Europejskiego A5-0053/2004 final z dnia 2 lutego 2004 r. proponujący zalecenie Parlamentu Europejskiego dla Rady w sprawie stosunków UE z Rosją;

Uwzględniając spotkanie na szczycie w Rzymie z listopada 2003 r.;

Uwzględniając własną opinię w sprawie dokumentu „Wymiar Północny – drugi plan działania na lata 2004-2006” (COM(2003) 343 final) z dnia 9 października 2003 r. (CdR 102/2003 fin) (!);

Uwzględniając ustawę federalną nr 131-FZ z dnia 6 października 2003 r. „O ogólnych zasadach organizacji samorządu lokalnego w Federacji Rosyjskiej”, oraz aktualne jej wprowadzanie w życie;

Uwzględniając ustanowienie czterech „wspólnych obszarów” UE i Rosji, zgodnie z uzgodnieniami na szczycie w St. Petersburgu w lipcu 2003 r.;

Uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie „Partnerstwa strategicznego między UE a Rosją: Co dalej?” z dnia 20 marca 2002r. (CES 354/2002);

Uwzględniając list intencyjny w sprawie współpracy pomiędzy Radą Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej a Komitetem Regionów Unii Europejskiej z dnia 30 marca 2001 r.;

Uwzględniając „wspólną strategię” dla UE i Rosji z 1999 r., określającą podstawowe stanowisko UE wobec relacji z Rosją;

Uwzględniając Europejską Kartę Samorządu Lokalnego ratyfikowaną przez Federację Rosyjską w 1998 r.;

Uwzględniając Układ o partnerstwie i współpracy (PCA) z 1997 r. pomiędzy UE a Rosją;

Uwzględniając konstruktywne wystąpienie Aleksandra Songala, kierownika Wydziału Stosunków Międzynarodowych (regionalnej) Dumy obwodu kaliningradzkiego, oraz wynikającą z niego debatę w czasie posiedzenia Komisji RELEX z dnia 5 września 2003 r.;

Uwzględniając konstruktywne wystąpienie Alexandra Viktorowicha Ussa, Przewodniczącego Parlamentu Kraju Krasnojarskiego, Członka Rady Rządzącej Międzyregionalnego Stowarzyszenia „Porozumienie Syberyjskie” oraz wynikającą z niego debatę w czasie posiedzenia Komisji RELEX z dnia 17 września 2004 r.;

(!) Dz.U. C 23, z 27.1.2004, str. 27

Uwzględniając własny projekt opinii (CdR 105/2004 rev.1) przyjęty w dniu 17 września 2004 r. przez Komisję ds. Stosunków Zewnętrznych (sprawozdawca: Lars Abel, członek Rady Okręgu Kopenhaga (DK/EPP));

A także mając na uwadze, co następuje:

- 1) KR uważa, iż silne samorządy terytorialne opierają się na zasadzie legitymizacji demokratycznej i odpowiedzialności swoich organów. KR zachęca zatem władze we wszystkich państwach UE do rozwijania i rozszerzania zasady samorządności lokalnej zgodnie z Europejską Kartą Samorządu Lokalnego z dnia 15 października 1985 r. oraz do unikania jakichkolwiek ograniczeń w bezpośrednim uczestnictwie obywateli na szczeblu lokalnym i regionalnym.
- 2) Rozszerzenie UE znacznie powiększyło granicę Unii z Rosją. UE powinna dbać o dobre stosunki z Rosją, jej największym sąsiadem. Z tego powodu powinna ona wspierać rozwój dobrych rządów w Rosji, nie tylko na szczeblu narodowym, ale również na szczeblu regionalnym i lokalnym. W interesie samej Unii Europejskiej leży praca na rzecz otwartej, stabilnej i demokratycznej Rosji, która mogłaby być partnerem strategicznym, bronić wspólnych wartości, wdrażać kolejne reformy, wypełniać swoje zobowiązania oraz wraz z UE odgrywać konstruktywną rolę wobec krajów WNP.
- 3) Prawdziwe partnerstwo powinno być poparte praktyczną strategią i harmonogramem działań, które nadadzą konkretną formę i treść oświadczeniom politycznym. Należy podjąć praktyczne i konkretne kroki, aby stawić czoła zmianom i aktualnym wyzwaniom, przed jakimi stoi nowa poszerzona Unia Europejska oraz jej stosunki z Rosją.

Na szczeblu lokalnym i regionalnym należy koniecznie zadbać o rozwój jako podstawę przyszłego dobrobytu oraz należy dostosować osiągnięcia do różnych warunków, w których działają władze terytorialne. Edukacja, ochrona środowiska, transport, promocja przedsiębiorstw poprzez spółki prywatno-publiczne, zabezpieczenie socjalne oraz zdrowie stanowią kluczowe elementy rozwoju regionalnego, który musi wesprzeć rozwój w Rosji i UE oraz wzmocnić współpracę pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi.

- 4) UE powinna również zwrócić szczególną uwagę na regiony Wymiaru Północnego, takie jak północno-zachodnia Rosja z obwodem kalininradzkim i obszary podbiegunowe Rosji, które mają szczególne potrzeby rozwojowe. Należy skoncentrować się na trudnych warunkach klimatycznych, które wpływają na rozwój przedsiębiorstw, edukację, zdrowie i ochronę środowiska.
- 5) Komitet Regionów zamierza skupić się na obszarach działania, które podlegają kompetencjom władz regionalnych i lokalnych. Władze krajowe zajmują się kwestiami ogólnymi dotyczącymi społeczeństwa jako całości, podczas gdy władze regionalne i lokalne skupiają swoje działania na dziedzinach, które są bliskie obywatelom danej społeczności.
- 6) Komitet Regionów musi skupić swoje czynne zaangażowanie na kwestiach praktycznych, które mogą być rozwiązane poprzez konkretną współpracę lokalnych i regionalnych partnerów z UE i Rosji. Poprzez rozwijanie współpracy na szczeblu lokalnym i regionalnym UE może wspomóc dywersyfikację rosyjskiej gospodarki, która jest konieczna do przyciągnięcia większej ilości inwestycji zagranicznych celem stworzenia nowego rzeczywistego kapitału i odbudowy infrastruktury. Komitet Regionów zauważa, że Komisja w swojej analizie tej kwestii (COM(2004) 106 final z dnia 10 lutego 2004 r.) wskazuje na fakt, iż pozostaje wiele do zrobienia w sprawie reformowania biurokracji, usług finansowych, mieszkaniowych i komunalnych, jak również sektora opieki zdrowotnej oraz edukacji. Celem przyspieszenia koniecznych w Rosji reform strukturalnych, społecznych i instytucjonalnych należałoby poprawić warunki inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz zwiększyć wydajność sektora wytwórczego.
- 7) Poprzez ścisłą współpracę nad konkretnymi przedsięwzięciami UE może wnieść wkład w zrównoważone wdrażanie reform administracji usług publicznych zarówno na szczeblu federalnym, jak i regionalnym. Wspólne działania nad takimi projektami pozwolą UE również wzmocnić kapitał ludzki poprzez ulepszenia w konkretnych sektorach. UE musi nadal wspierać nawiązywanie kontaktów międzynarodowych na najniższym poziomie, a w szczególności programy partnerskie w dziedzinie edukacji.

przyjął na swojej 57. sesji plenarnej w dniach 17-18 listopada 2004 r. (posiedzenie z dnia 17 listopada 2004 r.) następującą opinię:

1 Stanowisko Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

1.1 **zauważa**, w świetle wyników posiedzenia Stałej Rady Partnerstwa z kwietnia 2004 r., że Układ o partnerstwie i współpracy (PCA) pozostaje kluczową i stabilną podstawą rozwoju współpracy pomiędzy UE a Rosją. Porozumienie to ustala ramy dwustronnej współpracy oraz przewiduje ustanowienie organów, które są niezbędne do omawiania i decydowania w kwestiach wspólnych interesów na wszystkich szczeblach, jak również do wymiany informacji i rozwiązywania konfliktów;

1.2 **chętnie** weźmie udział w tworzeniu i rozwijaniu czterech „wspólnych obszarów” uzgodnionych na szczycie w St. Petersburgu w maju 2003 r., mianowicie wspólnego obszaru gospodarczego, wspólnego obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, wspólnego obszaru współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa zewnętrznego oraz wspólnego obszaru badań, edukacji i kultury;

1.3 **uważa**, że wiele aspektów tych czterech wspólnych obszarów w sposób naturalny dotyczy władz lokalnych i regionalnych, i prosi, aby Komitet Regionów był bezpośrednio zaangażowany w tworzenie wspólnych obszarów w dziedzinach, które podlegają kompetencjom Komitetu oraz w sprawach, w których stosuje się otwartą metodę koordynacji;

1.4 **przyjmuje z zadowoleniem** fakt, że list intencyjny podpisany przez Komitet Regionów i Rosję wymienił konkretne sektory współpracy na szczeblu lokalnym i regionalnym;

1.5 **z niecierpliwością oczekuje** wejścia w życie w 2006 r. ustawy federalnej o kompetencjach rosyjskich władz lokalnych i regionalnych oraz oczekuje, iż będzie ona stanowić pożądany krok w kierunku potencjalnej współpracy pomiędzy władzami terytorialnymi UE oraz Rosji, wyjaśniając w szczególności kompetencje w zakresie współpracy transgranicznej; na podstawie będącej w toku wymiany informacji pomiędzy Radą Europy a Rosją, KR jest w pełni przekonany, że zasady Karty Samorządu Lokalnego zostaną poszanowane również w odniesieniu do ostatnich propozycji ustawodawczych w Rosji;

1.6 **docenia** znaczenie współpracy pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi Rosji i UE, która koncentruje się na możliwych sposobach rozwiązywania wspólnych kwestii na najniższym szczeblu terytorialnym;

1.7 **uważa**, że wymiana informacji i najlepszych praktyk na szczeblu lokalnym i regionalnym wspiera demokrację i rozwój społeczno-gospodarczy;

1.8 **z zadowoleniem przyjmuje** fakt, że pozytywny rezultat wspólnie realizowanych projektów lokalnych i regionalnych władz Rosji i UE wzmacnia wolę skutecznej współpracy;

1.9 **pragnie podkreślić**, że idea wspólnego zaangażowania w prace nad projektami stanowi kluczowy warunek trwałej współpracy pomiędzy władzami terytorialnymi.

2 Zalecenia Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

2.1 *Nadrzędne priorytety polityki lokalnej i regionalnej a proces podejmowania decyzji*

2.1.1. **wzywa** UE i Rosję do współpracy we wspólnych kwestiach na szczeblu terytorialnym. List intencyjny pomiędzy Komitetem Regionów a Rosją stanowi dobry początek współpracy na wielu frontach. Konkretnie inicjatywy przedsięwzięć można zaproponować w dziedzinie kultury, spraw socjalnych, gospodarki regionalnej, ochrony środowiska, transportu, rolnictwa, badań oraz promocji przedsiębiorstw. Obszary te w znacznym stopniu stanowią kompetencje władz terytorialnych w dziedzinie rozwoju lokalnego i regionalnego;

2.1.2. **uważa**, że zdrowie, a w szczególności zdrowie publiczne, stanowi kluczowy czynnik zwiększenia potencjału rozwoju społeczeństwa, a przez to stanowi ważną część kompetencji władz lokalnych i publicznych. Ochrona zdrowia nie została w sposób szczególny wymieniona w liście intencyjnym, ma ona jednak wpływ na politykę społeczną i oddziałuje bezpośrednio lub pośrednio na inne sektory. Stanowiąc część innych sektorów pomaga osiągnąć i zachować stabilność wśród społeczeństwa;

2.1.3. **pragnąłby**, wraz z praktyczną pomocą Komisji Europejskiej, zgodnie z Układem o partnerstwie i współpracy (PCA) pomiędzy UE a Rosją oraz we współpracy z przedstawicielami rosyjskich władz lokalnych i regionalnych, opracować nowy instrument – standardowe porozumienie w formie Protokołu Ustaleń, kompletne z odpowiednimi wytycznymi – który mógłby wesprzeć konkretne porozumienia o współpracy pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi Państw Członkowskich UE a podobnymi władzami w Rosji. Dałoby to władzom lokalnym i regionalnym w UE i Rosji korzystne i obiecujące perspektywy konsolidacji kluczowego procesu „dół-góra” oraz pozwoliłoby pozbyć się ograniczeń biurokratycznych;

2.1.4. **wzywa** władze terytorialne w UE i Rosji do współpracy nad konkretnymi przedsięwzięciami, projektami i programami partnerskimi w dziedzinach wymienionych w liście intencyjnym podpisanym przez Komitet Regionów i Rosję. Lista obszarów współpracy nie jest zamknięta i może być poszerzona w zależności od sytuacji poszczególnych władz lokalnych i regionów w Rosji i UE;

2.1.5. **proponuje**, aby wszelkie porozumienia zawierały jasne cele, jak również wytyczne dla sporządzania planów działania oraz harmonogramów. Powinny one także zawierać zasady finansowania oraz reguły i terminy oceny tych porozumień;

2.1.6. **popiera**, wymianę informacji oraz najlepszych praktyk w dziedzinach działań, które przynoszą korzyść całemu społeczeństwu. Komisja Komitetu Regionów ds. Stosunków Zewnętrznych mile widziałaby regularne konsultacje na temat Rosji celem przeglądu postępów we współpracy oraz stosunkach UE-Rosja, ze szczególnym naciskiem na zakres kompetencji władz lokalnych i regionalnych;

2.1.7. **z zadowoleniem przyjąłby** stworzenie dla regionalnych i lokalnych polityków z UE i Rosji stałego forum w celu omawiania wspólnych kwestii, takich jak perspektywy nowej polityki sąsiedzkiej UE na szczeblu lokalnym i regionalnym, oraz w celu proponowania konkretnych inicjatyw dla władz szczebla lokalnego i regionalnego celem przedkładania Komisji Europejskiej oraz rządowi rosyjskiemu propozycji polepszenia przyszłej współpracy obu stron. Komitet wskazuje na pozytywne doświadczenia z okrągłego stołu przemysłowców Unii i Rosji z 1997 r.;

2.1.8. **uważa**, że wymiana doświadczeń i informacji pomiędzy Komitetem Regionów a Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym pomoże stworzyć lepsze zrozumienie pomiędzy UE a Rosją we wspólnych kwestiach oraz poszerzyć zakres konkretnych inicjatyw dotyczących Rosji, poprzez np. warsztaty, seminaria, posiedzenia czy konferencje, gdyż obie strony chętnie przyczynią się do intensywniejszej współpracy między UE a Rosją;

2.2 Współpraca międzyregionalna – obecnie i w przyszłości

2.2.1. **zwraca uwagę** na znaczenie pierwszej fazy nowego programu sąsiedzkiego, planowanego na lata 2004-2006, który ma stanowić krok ku lepszej i skuteczniejszej współpracy transgranicznej między UE a Rosją oraz przynieść wymierne efekty. Dlatego też Komitet popiera nowy kierunkowy program współpracy regionalnej oraz krajowy kierunkowy program dla Rosji w ramach programu TACIS, który w sposób szczegółowy wyjaśnia reakcję UE oraz podkreśla cele i priorytety na lata 2004-2006;

2.2.2. **z zadowoleniem przyjąłby** nowe wspólne narzędzie sąsiedztwa i partnerstwa na lata 2007-2013 w celu promowania istniejącej współpracy międzyregionalnej pomiędzy UE a państwami sąsiadującymi z Unią, jak np. wspólne terminy składania wniosków, procedury i raporty;

2.2.3. **wzywa** Rosję do przyłączenia się i uczestniczenia we wspólnym narzędziu finansowania, opartym w wspólnych inicjatywach i wspólnym kierownictwie, aby zarówno UE, jak i Rosja uznały korzyści płynące z poprawy współpracy;

2.2.4. **podkreśla** znaczenie programów twinningowych na szczeblu lokalnym i regionalnym dla wymiany doświadczeń w danych dziedzinach;

2.2.5. **zauważa** szczególną korzyść płynącą z rozpoczęcia i rozwijania współpracy w dziedzinach kultury i edukacji, które w dużym stopniu oparte są na działalności, tradycji i tożsamości kulturowej ludzi na szczeblu lokalnym i regionalnym;

2.3 Wymiar Północny w UE i Rosji- Kaliningrad, północno-zachodnie rejony Rosji oraz obszary podbiegunowe

2.3.1. **podkreśla**, że stosunki międzynarodowe pomiędzy UE a Rosją wpływają przede wszystkim na regiony Rosji bezpośrednio graniczące z UE. Północno-zachodnia Rosja i Kaliningrad stanowią przez to integralną część Wymiaru Północnego UE.

2.3.2. **zauważa** znaczenie drugiego planu działania na rzecz Wymiaru Północnego, zgodnie z którym jakkolwiek partner zainteresowany Wymiarem Północnym może włączyć się do konkretnych projektów, wspólnych przedsięwzięć oraz wymiany najlepszych praktyk w określonych dziedzinach, przewidzianych w tymże planie działania. Ważne jest również zapewnienie łatwego dostępu do finansowania zasadniczych elementów planu działania, jeśli Wymiar Północny jako region geograficzny ma się rozwijać społecznie i gospodarczo z korzyścią dla całej UE;

2.3.3. **zwraca uwagę** na status Kaliningradu jako specjalnej strefy ekonomicznej a jednocześnie wskazuje na możliwości współpracy transgranicznej z państwami bezpośrednio graniczącymi z Kaliningradem, które mają podobne szanse i problemy jak ten region;

2.3.4. **z zadowoleniem przyjąłby** właściwe uwzględnienie przedsięwzięć pomiędzy Kaliningradem a UE w rozwiązaniach finansowych dotyczących programu działania na rzecz Wymiaru Północnego, co stworzyłoby podstawę transgranicznej współpracy technicznej na szczeblu lokalnym i regionalnym;

2.3.5. **proponuje**, aby UE i Rosja skoncentrowały się na trudnodostępnych obszarach geograficznych Wymiaru Północnego, w których panuje surowy klimat, a które tym samym bywają zaniedbane pod względem rozwoju, zrównoważonego środowiska, promocji przedsiębiorstw, usług społecznych, ochrony zdrowia i edukacji z uwagi na bardzo ostre warunki klimatyczne, ogromne odległości, słabą infrastrukturę i małą liczbę mieszkańców. Komitet zwraca uwagę na plan „Okno na Arktykę” oraz stosunki pomiędzy szesnastoma państwami i regionami w północno-zachodnich obszarach arktycznych i subarktycznych koła podbiegunowego;

2.3.6. **przypomina**, że Komitet Regionów może odegrać kluczową rolę w tworzeniu wspólnego, koordynującego i konsultacyjnego organu, składającego się z przedstawicieli lokalnych i regionalnych z całego regionu Wymiaru Północnego.

Bruksela, 17 listopada 2004 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Załącznik

Letter of intent

On cooperation between the Federation Council of the Federal Assembly of the Federation of Russia and the Committee of the Regions of the EU

In the interests of strengthening relations between the Federation Council of the Federal Assembly of the Federation of Russia and the Committee of the Regions of the EU, we welcome the commitment of their presidents to developing dialogue in order to encourage an exchange of information on regional and local issues.

On behalf of the Federation Council of Russia and the Committee of the Regions of the EU, we recognise that the process of globalisation is creating a world which is increasingly open and accessible for all.

We are aware of the importance of a thorough knowledge of the characteristics and specific features of each party, and so recognise that good relations are important and necessary between the Council of the Federation of Russia and the Committee of the Regions of the EU.

In this spirit, we welcome a broad exchange of information to ensure that our citizens are more involved in decision-making at regional and local level. It is important to have a better knowledge of our partners.

We express our common determination to encourage the development of relations in the following key areas:

- culture;
- social life;
- regional economy;
- environment;
- rural and urban development;
- local and regional transport;
- agriculture;
- research;
- training of managers.

We undertake to strengthen ties between the Committee of the Regions of the EU and the Council of the Federation of Russia with a view to bringing the citizens of EU and the Federation of Russia closer together.

Moscow, 30 March 2001.

Committee of the Regions of the European Union

Jos CHABERT

President

Council of the Federation of Russia

Yegor STROEV

President
